

Prikaz udžbenika: Preventivna i socijalna pedijatrija

Urednici: Josip Grgurić, Milivoj Jovančević
Izdavač Medicinska naklada, Zagreb, 2017.

Maša Malenica

Udžbenik je namijenjen liječnicima i suradnim strukama koje u svakodnevnom radu skrbe za zdravlje djece u najširem smislu – o medicinskom i socijalnom zdravlju te o njegovoj edukacijskoj sastavnici.

U prvom poglavlju pod naslovom „Temeljni koncepti i odrednice zdravlja“ autori nas uvode u sve aspekte koji utječu na djetetovo zdravlje od prevencije, razvijanja otpornosti, holističkog pristupa djetetu i utjecaja okoliša kao i siromaštva do etičkog pristupa, Konvencije o pravima djeteta te do Nacionalne strategije za dječja prava u Republici Hrvatskoj. Počevši od pojedinca i usmjeravajući se na njega, ne zaobilazi se salutogeneza koja donosi preporuke o tome kako ostvariti najveće razine cjelokupnog zdravlja, tjelesnog i duševnog, a isto tako socijalnog i edukacijskog.

Uloga primarne zdravstvene zaštite je da uz preventivnu aktivnost holistički pristupa bolesniku, rano otkriva bolesti i sprječava njihov razvoj i komplikacije. Povećan broj djece s „novim bolestima“ koje najčešće imaju psihosocijalni, psihomotorni i emocionalni karakter te upućuju na potrebu novog pristupa djeci i društvu.

Potpoglavlje „Uloga roditelja u prevenciji bolesti, promicanju zdravlja i djetetovu ozdravljenju“ naglašava potrebu za edukacijom roditelja, osobito na području važnosti kontinuiranog cijepljenja, jer je baš ono pravo i obveza svake osobe u okviru zdravstvene zaštite koja im se jamči Ustavom i zakonima.

U drugom se poglavlju pod naslovom „Rast i razvoj“ autori se osvrću na dijete od fetalne dobi do adolescencije s naglaskom na čimbenike koji na to utječu.

Istaknuta je važnost prevencije prijevremenog porođaja, opisana je zdravstvena skrb i njega novorođenčeta uz najčešće bolesti i potrebne preventivne mjere. Udžbenik posebnu pozornost posvećuje značenju dojenja i važnosti imunologije majčinog mlijeka. Uloga pravilne prehrane trudnice i novorođenčeta i poslije djeteta detaljno je opisana s najnovijim preporukama svjetskih organizacija. Praće-

nje rasta i razvoja zbog epidemije prekomjerne tjelesne uhranjenosti i pretilosti, ali i poremećaja hranjenja (anoreksija i bulimija) u djece i mladih tema je od prioritarnog javnozdravstvenog značenja.

O ranom otkrivanju odstupanja od normalnog rasta i razvoja govori se u trećem poglavlju. Počinje se sa značenjem probira, koja su njegova područja potrebna i njegove današnje mogućnosti.

Ranim djetetovim neurološkim razvojem kojim se upoznaje ne samo s motoričkim nego i s mentalnim razvojem, senzoričkim funkcijama i ranim otkrivanjem odstupanja od njih. Posebna su podpoglavlja posvećena otkrivanju slabovidnosti i oštećenjima sluha s posebnim osvrtom na prevenciju kasnog otkrivanja i naknadnog oštećenja. Ne zaobilazi se ni probir na poteškoće jezično-govorne komunikacije.

Četvrto poglavlje pod naslovom „Dječje kronične bolesti“ naglašava kako je kronično bolesno dijete jedan od najvećih prioriteta u zdravstvenoj zaštiti. Autori pozivaju na novi pristup djetetu s kroničnom bolešću, uključujući bolju suradnju medicinske struke sa školskim sustavom, socijalnom zaštitom i lokalnom zajednicom.

Peto poglavlje pod naslovom „Psihosocijalni razvojni poremećaji“ upućuje na problematiku koja pogađa ne samo dijete već obitelj i cijelo društvo, a započinje sa zanemanim i zlostavljanim djetetom. Uz to se ulazi i u temu bolesti ovisnosti, a potom slijedi tema koja obrađuje specifičnosti poteškoća djece tijekom roditeljske rastave braka.

Nesreće koje u svakom slučaju nose najveći potencijal preventivne i u Hrvatskoj i u svijetu i dalje imaju visoku incidenciju. Detaljno su prikazani učestalost nesreća razvrstanih po

uzrocima i dobnim skupinama te mogućnosti preventivnog djelovanja.

Šesto poglavlje posvećeno je „Prevenciji u pedijatriji“ počevši s preventivnim pregledima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, sadržanim u Programu mjera zdravstvene zaštite. Mjere zaštite od zaraznih bolesti s naglaskom na važnost cijepljenja posebno su naglašene. Istaknuta je i uloga patronaže koja ima uvid u lokalne probleme, upoznaje stanovništvo i promiče zdravlje na individualnoj razini.

I na kraju, sedmo se poglavlje odnosi na „Partnerstvo u promicanju zdravlja djece u zajednici“ kao ključ uspjeha unapređe-

nja brige o djeci i ostvarivanju njihovih maksimalnih prava u zajednici. Opisuju se programi koji se provode u lokalnim zajednicama, a kao izvrstan primjer suradnje roditelja u brizi za zdravlje djece navodi se i klub roditelja nedonoščadi „Palčići“ kao i Udruga roditelja djece sa šećernom bolešću.

Poruka udžbenika je nužnost cjelovitog, sveobuhvatnog pristupa djetetu i u bolesti i u zdravlju, u kontekstu društva, okoliša, školstva i obitelji. Doktrinarno se promovira integracija fizičkih, mentalnih i socijalnih dimenzija djetetovog zdravlja i razvoja kao i prevencija bolesti, promocija zdravlja i bolje kakvoće života.